

Määräys lannan varastoinnista ja jätevesien käsittelystä aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi (YSL 175 §) sekä uhkasakon asettaminen määräyksen tehosteeksi

Lupa- ja valvontalautakunta 21.08.2024 § 71
495/11.04.00/2024

Päätösehdotus

Laukaan lupa- ja valvontalautakunta päättää seuraavaa:

Koska [REDACTED] ei ole noudattanut 22.4.2024 annettua kehotusta kiinteistöllä [REDACTED] sijaitsevan lantalan ja virtsasäiliön tyhjentämisestä, eikä esittänyt kuulemisen yhteydessä asiassa selitystä, antaa Laukaan lupa- ja valvontalautakunta [REDACTED] seuraavat määräykset ja asettaa niiden tehosteeksi juoksevan uhkasakon:

Päävelvoite 1: Kiinteistöllä [REDACTED] sijaitseva lantala tulee tyhjentää joko lannoitustarkoituksessa pellolle nitraattiasetuksen mukaisesti tai muuhun asianmukaiseen vastaanottoaikaan.

Päävelvoite 2: Lantalan vieressä sijaitsevan virtsasäiliön sisältämä liete tulee joko toimittaa jätevedenpuhdistamolle tai sen sisältö tulee käsitellä Laukaan kunnassa voimassa olevien jätehuoltomääräysten edellyttämällä tavalla ja hyödyntää tämän jälkeen nitraattiasetuksen mukaisesti peltolannoitteena.

Päävelvoite 3: Lantalan sekä virtsasäiliön käyttö orgaanisten lannoitteiden tai asumisesta muodostuvan jäteveden/-lietteen varastointiin tulee lopettaa siihen saakka, kunnes ne on tiivistetty nestetiiviiksi ja valvontaviranomainen on ne tarkastanut.

Päävelvoitteet tulee täyttää 60 päivän sisällä päätöksen tiedoksisaannista, ja päävelvoitetta 3 noudattaa siihen saakka, kunnes siinä mainitut rakenteet on kunnostettu.

Lisävelvoite: Tositteet virtsasäiliön sisällön ja lannan toimittamisesta asianmukaiseen vastaanottoaikaan tai kirjallinen selvitys virtsasäiliön sisällön käsittelemisestä (kalkkistabilointi) sekä selvitys lannan ja käsitellyn virtsasäiliön sisällön hyödyntämisestä lannoitteena (lannanluovutus sopimus) tulee esittää ympäristönsuojeluun kahden viikon kuluessa määräajan jälkeen.

Perusteet velvoitteille

Rakenteet määrätään tyhjennettäväksi ja käytöstä poistettaviksi, koska lantala ei ole nestetiivis, sen käytöstä lannan varastointiin on aiheutunut ja aiheutuu valumia ympäristöön. Virtsasäiliötä on käytetty asumisjätevesien varastointiin umpisäiliönä ja sen käytöstä on aiheutunut valumia ympäristöön ylitulvimisen yhteydessä, säiliön tiiveydestä ei ole tietoa. Säiliön tyhjentämisestä ei ole esitetty tositteita ympäristönsuojeluun, kuitenkin säiliötä on tarkastusten välissä tyhjennetty. Asumisessa syntyvää jätevesilietettä ei saa käsittelemättömänä levittää pellolle, sitä ei myöskään saa levittää metsään tai muualle maastoon.

Tositteet lannan ja virtsasäiliön sisällön toimittamisesta asianmukaisiin vastaanottoaikaan/hyödynnettäväksi määrätään toimitettavaksi sen varmistamiseksi, että materiaalit päätyvät asianmukaisiin toimituspaikkoihin.

Ympäristönsuojelulaki (527/2014):

7 §:n Toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Jos pilaantumista ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Toiminnanharjoittajan on rajoitettava toimintansa päästöt ympäristöön ja viemäriverkostoon mahdollisimman vähäisiksi.

16 § Maahan ei saa jättää tai päästää jätettä tai muuta ainetta taikka eliöitä tai pieneliöitä siten, että seurauksena on sellainen maaperän laadun huononeminen, josta voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, viihtyisyyden melkoista vähentymistä tai muu niihin verrattava yleisen tai yksityisen edun loukkaus (maaperän pilaamiskielto).

17 § Ainetta, energiaa tai pieneliöitä ei saa panna, päästää tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että:

- 1) tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka pohjaveden laatu voi muutoin olennaisesti huonontua;
- 2) toisen kiinteistöllä olevan pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka tehdä pohjaveden kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää; tai
- 3) toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (pohjaveden pilaamiskielto).

172 § Valvonta- ja lupaviranomaisella, 24 a §:ssä mainituilla markkinavalvontaviranomaisilla, 115 a §:ssä tarkoitetulla toimivaltaisella viranomaisella ja 26 §:ssä mainitulla tyyppihyväksynnästä huolehtivalla viranomaisella ja näiden määräämillä virkamiehillä ja viranhaltijoilla on oikeus tehtäviensä suorittamista varten:

- 1) saada salassapitovelvollisuuden estämättä välttämättömiä tietoja viranomaisilta ja toiminnanharjoittajilta;
- 2) kulkea toisen alueella;
- 3) saada tarpeelliset tiedot tuotteen valmistuksesta ja siinä käytettävistä aineista sekä valmistettavista, maahan tuotavista tai muutoin markkinoille saatettavista tuotteista tuotteen valmistajalta, maahantuojalta tai muulta markkinoille saattajalta;
- 4) suorittaa mittauksia sekä ottaa näytteitä ja tallentaa ääntä tai kuvaa;
- 5) päästä paikkaan, jossa toimintaa harjoitetaan;
- 6) tarkkailla toimintaa sekä sen päästöjä ja ympäristövaikutuksia;
- 7) tehdä tarkastuksia 1–6 kohdan mukaisia keinoja käyttäen.

Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta 1250/2014:

7§: Lannan ja pakkaamattomien orgaanisten lannoitevalmisteiden varastointitilojen, lantakourujen ja muiden lannan johtamiseen tarkoitettujen rakenteiden tulee olla vesitiiviit.

Rakenteiden ja laitteiden tulee olla sellaiset, ettei lannan tai orgaanisten lannoitevalmisteiden siirron, käsittelyn ja varastointitilan tyhjennyksen aikana pääse nesteitä ympäristöön. Kuormaaminen tulee tehdä kovapohjaisella alustalla, joka kestää koneiden painon ja liikkumisen ja jolta voidaan tarvittaessa kerätä varissut tai imeytynyt lanta tai orgaaninen lannoitevalmiste talteen.

Kunnalliset jätehuoltomääräykset (JYVÄSKYLÄ | LAUKAA | MUURAME | TOIVAKKA) Jyväskylän seudun jätelautakunta, Hyväksytty 2.11.2023 (18 §), Voimassa 1.1.2024 alkaen:

36 §: Asumisessa syntyvän jätevesilietteen omatoiminen käsittely on kielletty lukuun ottamatta seuraavia tähän pykälään sisällytettyjä tilanteita. Asumisessa syntyvän lietteen omatoiminen käsittely on mahdollista aktiivista viljelyä harjoittavalle, joka käsittelee lietteen asianmukaisesti ja levittää sen lannoitustarkoituksessa peltoon.

Jätevesilietteen omatoimisesta käsittelystä on aina tehtävä etukäteen kirjallinen ilmoitus jätehuoltoviranomaiselle. Jätehuoltoviranomainen voi kieltää omatoimisen käsittelyn, jos se ei ole ilmoituksen perusteella asianmukaista. Ilmoitus on voimassa viisi vuotta. Ilmoitus tehdään toiminnan alkaessa ja kun ilmoitettavissa tiedoissa tapahtuu muutos, kuitenkin vähintään viiden vuoden välein. Lietteen omatoimista käsittelyä koskevan ilmoituksen tulee sisältää käsittelystä ja hyödyntämisestä vastaavan henkilön yhteystiedot, tiedot kiinteistöistä, joiden lietteitä hyödynnetään sekä tiedot lietteen käsittelymenetelmästä ja levitysalueesta.

Omassa asumisessa syntyvän lietteen saa levittää käsiteltynä lannoitustarkoituksessa omassa hallinnassa ja aktiivisessa viljelyksessä olevalle pellolle. Liete on aina hygienisoitava voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti kalkkistabiloimalla tai muulla hyväksyttävällä tavalla. Lietteen käsittelyssä ja peltokäytössä on huomioitava myös muu lannoittamista koskeva lainsäädäntö. Lietteiden omatoiminen käsittely lannoitustarkoituksessa peltokäyttöön on kielletty pohjavesialueilla.

Saostussäiliöiden, pienpuhdistamoiden, umpisäiliöiden ja vastaavien järjestelmien jätevesilietteitä tai jätevesiä ei saa levittää metsään tai muualle maastoon.

Uhkasakon asettaminen

Lupa- ja valvontalautakunta asettaa päävelvoitteiden noudattamisen tehosteeksi juoksevan uhkasakon, jonka kiinteän peruserän suuruus on 500 euroa päävelvoitetta kohden. Mikäli päävelvoitteita ei ole noudatettu määräaikaan mennessä, määrätään uhkasakon lisäerinä jokaiselta määräajan jälkeen alkavalta lisäkuukaudelta 500 euroa noudattamatonta päävelvoitetta kohden.

Lisävelvoitteen noudattamisen tehosteeksi asetetaan kiinteä uhkasakko, joka on määrältään 500 euroa.

Perusteet uhkasakolle

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 179 §

Jos tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei ole noudatettu, valvontaviranomaisen on asian laatu huomioon ottaen kehotettava lopettamaan säännösten tai määräysten vastainen menettely ja ryhdyttävä toimiin 175 ja 176 §:ssä tarkoitetun hallintopakkoasian vireille saattamiseksi.

Valvontaviranomaisen on valvottava, että kehotusta ja hallintopakkoasiassa annettua kieltoa tai määräystä noudatetaan.

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 184 §

Viranomaisen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä

jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään.

UHKASAKKOLAKI (1113/1990) 1, 6-9, 10, 18, 19, 22-24 §:t

██████████ on kuultu kehotusten laiminlyönnistä ja varattu tilaisuus selityksen antamiseen asiassa. Selitystä ei ole annettu.

██████████ on oikeudellinen ja tosiasiallinen mahdollisuus noudattaa päävelvoitteita. UHKASAKON SUURUUTTA HARKITTAESSA ON OTETTU HUOMIOON EDELLEEN PÄÄVELVOITTEIDEN LAATU JA LAAJUUS, VELVOITETUN MAKSUKYKY JA MUUT ASIAAN VAIKUTTAVAT SEIKAT.

Mikäli velvoitteita ei ole noudatettu, voi lupa- ja valvontalautakunta tuomita uhkasakkolain 10 §:n mukaisesti uhkasakot maksettavaksi. Mikäli velvoitteet on määräaikaan mennessä toteutettu, raukeaa uhkasakkomenettely.

Kiinteistön omistaja veloitetaan ilmoittamaan mahdolliselle uudelle kiinteistönomistajalle kiinteistöön liittyvästä hallintopakotilanteesta. Lisäksi kiinteistön omistajan on ilmoitettava lupa- ja valvontalautakunnalle, mikäli kiinteistön omistaja vaihtuu.

Ympäristönsuojeluviranomainen ilmoittaa Maanmittauslaitokselle uhkasakkolain 19 §:n mukaisesti kiinteistöä ██████████ koskevasta veloitteesta ja sen tehosteeksi asetetusta uhasta merkinnän tekemiseksi kiinnityksistä pidettävään rekisteriin.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen voi hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Päätöksen tiedoksi

Saantitodistuksella veloitetulle

Tiedoksi

Keski-Suomen ELY-keskus

Päätös Ympäristötoimenjohtajan esitys hyväksyttiin.

Selostus Laukaan ympäristönsuojelu kävi 12.4. ja 17.5.2024 Laukaan Vehniällä sijaitsevalla tilalla ██████████, tilan omistaa ██████████ ja tilalla on aikaisemmin harjoitettu lypsykarjatoimintaa. Kiinteistöllä oli 12.4.2024 havaittavissa, että lantalan yhteydessä oleva virtsasäiliö oli aivan täynnä ja se tulvi ympäröivään maastoon. Maasto viettää säiliöltä kiinteistön läpi virtaavaan valtaojaan. Virtsasäiliöön pumpataan uppopumpulla kiinteistökohtaisesta vesiosuuskunnan kokoojakaivosta sinne asumisesta kertyvät jätevedet (wc- ja harmaat vedet). Navetasta ei virtsasäiliöön enää tule lantavesiä, lehmiä ei tilalla ole ollut syksyn 2023 jälkeen.

Lantalassa oli runsaasti kuivalantaa, lantalan rakenteet eivät olleet tiiviit, vaan lantalasta aiheutui valumia ympäristöön.

22.4.2024 annetun kehotuksen mukaan kiinteistöllä ██████████ sijaitseva virtsasäiliö tuli tyhjennyttää ja sen sisältö toimittaa jätevedenpuhdistamolle. Vaihtoehtoisesti sisältö voitiin käsitellä Laukaata koskevien jätehuoltomääräysten 36 §:n edellyttämällä tavalla, tästä tuli tehdä jätehuoltomääräysten edellyttämä

ilmoitus. Ilmoitus ja selvitys jätevesilietteen käsittelystä tai tositteet virtsasäiliön sisällön toimittamisesta jäteveden puhdistamolle tuli esittää ympäristönsuojelulle määräajan jälkeen suoritettavan tarkastuksen yhteydessä.

Lantala tuli kehotuksen nojalla tyhjentää ja lanta käyttää pellolle lannoitteena nitraattidirektiivin mukaisesti ottaen huomioon asetuksen kohta, jonka mukaan lannoitteita ei saa levittää lumipeitteeseen tai routaantuneeseen eikä veden kyllästämään maahan. Lantalalan rakenteet tuli korjata nestetiiviiksi, mikäli sitä edelleen käytetään lannan varastointiin. Koska varastoinnista aiheutui jatkuvasti valumia, tuli tyhjentäminen tehdä määräaikaan mennessä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Kehotuksen määräajan (15.5.2024) jälkeen suoritettulla tarkastuksella todettiin, ettei mitään ole kiinteistöllä tehty, eikä tositteita oltu ympäristönsuojeluun toimitettu. ■■■■■ ei puhelimitse tavoitettu ennen tarkastusta, mutta tarkastuksen ajankohta oli kerrottu kehotuskirjeessä.

Kehotuksen laiminlyönnistä kuultiin ■■■■■ 23.5.2024 toimitetulla kirjeellä, hän ei ole toimittanut asiassa selvitystä. Kuulemiselle varatun määräajan (24.6.2024) jälkeen suoritettulla tarkastuksella todettiin, ettei kiinteistöllä ole edelleenkään tehty kehotuksessa edellytetyjä toimia. ■■■■■ toimitettiin tieto tarkastuksesta tekstiviestillä, ja hänet myös saatiin kiinni puhelimitse juuri ennen tarkastusta. Tarkastuksesta kirjoitettuun muistioon kirjattiin, että asia etenee ympäristönsuojeluviranomaisena toimivan Laukaan lupa- ja valvontalautakunnan käsiteltäväksi ympäristönsuojelulain 175 §:n mukaisena määräysasiana ja että määräyksen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko.

Esityslistan ohessa:

- Kehotus 22.4.2024 virtsasäiliön ja lantalalan tyhjennyksestä ja kiinteistön siistimisestä
- Muistio 17.5.2024 tehdystä tarkastuksesta
- Valokuvat 17.5.2024 tarkastukselta
- Muistio 19.7.2024 suoritetusta tarkastuksesta siistimiskehotukseen ja hallintopakkomenettelyyn liittyen
- Valokuvat 19.7.2024 tarkastukselta
- Kuuleminen 23.5.2024 siistimiskehotuksen laiminlyönnin ja mahdollisen uhkasakon asettamisen johdosta

Esittelijä

Ympäristötoimenjohtaja Miia Valkonen

Valmistelija

Ympäristönsuojelusihteri Päivi Pöyhönen, p. 0400 569 811